

Finansiell profil

Sävsjö kommun 2003–2005

KommunForskning
i Västsverige

Innehåll

Inledning – syftet med denna rapport

Finansiell analys av kommunerna i
Jönköpings län 2003–2005

Finansiella styrkor och svagheter hos
kommunerna i Jönköpings län

Så tolkar du den finansiella profilen!

Förklaringar av de fyra perspektiven
och de finansiella nyckeltalen

Finansiell profil över kommunen
2003–2005

13 finansiella profiler 2005

Finansiella nyckeltal år 2005

Jämförelse mellan Jönköping, Västra
Götaland och Norrland

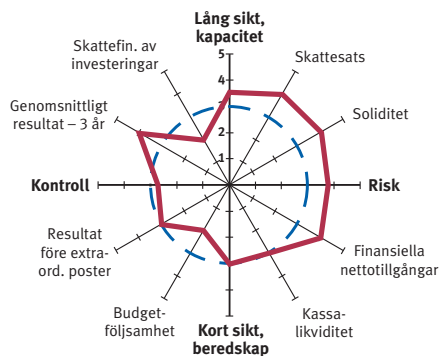

Karta med gradering av kommunerna
i Jönköpings län 2005

Inledning – syftet med denna rapport

Denna rapport är ett komplement till den traditionella finansiella eller ekonomiska analys som återfinns i varje kommuns årsredovisning. Till skillnad från den traditionella analysen i årsredovisningen, som huvudsakligen beskriver utvecklingen över tid, fokuserar denna rapport i första hand på att analysera var din kommun befinner sig finansiellt och hur den har utvecklats i förhållande till övriga 12 kommuner i Jönköpings län de senaste tre åren.

Jämförelsen bygger på en speciellt framtagen finansiell profil. Den är konstruerad som ett polärtdiagram. Diagrammet innehåller, som beskrivs närmare i rapporten, dels fyra finansiella perspektiv, dels åtta finansiella nyckeltal som är viktiga ur en kommuns finansiella horisont. De fyra perspektiven är långsiktig betalningsberedskap eller kapacitet, kortsiktig betalningsberedskap, riskförhållande samt kontroll över den finansiella utvecklingen. De finansiella nyckeltalen är sådana nyckeltal som är vanligt förekommande inom

kommunsektorn. En närmare beskrivning av den finansiella profilen görs på sidan 10.

Inledningsvis i rapporten redovisas en traditionell finansiell analys av hur kommunerna i Jönköping har utvecklats finansiellt under perioden 2003–2005. Analysen kretsar kring de finansiella nyckeltal som används i den finansiella profilen längre fram i rapporten.

Därefter följer en beskrivning och en förklaring av den finansiella profilen och av de nyckeltal och perspektiv som ingår i den.

I anslutning till detta görs en genomgång av just din kommuns finansiella ställning och utveckling under 2003–2005. Analysen fokuserar på att jämföra kommunens utveckling gentemot den genomsnittliga utvecklingen för Jönköpings läns kommuner under samma period. Detta görs både via traditionella finansiella nyckeltal och med hjälp av den finansiella profil som tidigare har beskrivits. Målsättningen är att belysa starka och svaga finansiella sidor hos kommunen.

Sedan följer en redovisning av samtliga Jönköpings läns kommuners finansiella profiler för 2005. En redovisning görs också av genomsnittliga medel- och medianvärden för de finansiella nyckeltal som ingår i den finansiella profilen. Allra sist redovisas en karta över Jönköping där kommunerna har inordnats i tre grupper utifrån vilken typ av finansiell profil kommunen uppvisade under 2005.

*Hans Petersson,
Kommunforskning i Västsverige*

Finansiell analys av kommunerna i Jönköpings län 2003–2005

I Jönköpings län finns 13 kommuner. Dessa är Aneby, Eksjö, Gislaved, Gnosjö, Habo, Jönköping, Mullsjö, Nässjö, Sävsjö, Tranås, Vaggeryd, Vetlanda och Värnamo. De 13 kommunerna omsatte under 2005 ca 12 miljarder kr. Balansomslutningen uppgick till ca 13 miljarder kr. Kommunerna investerade under år 2005 för totalt runt 850 miljoner kr. Den klart största kommunen är Jönköping som omsätter ca 5,5 miljarder och har en balansomslutning på nästan 4 miljarder.

I Jönköpings län bor ca 335 000 invånare. Störst är Jönköpings kommun med cirka 120 000 invånare. Därefter följer kommunerna Värnamo, Gislaved, Nässjö och Vetlanda, vilka ligger runt 30 000 invånare. Därefter kommer två kommuner med cirka 17 000 invånare: Eksjö och Tranås. Efter dessa följer fyra kommuner som har runt 10 000 invånare. Dessa är Vaggeryd, Sävsjö, Gnosjö och Habo. De två befolkningsmässigt minsta kommunerna i länet är Mullsjö och Aneby med runt 7 000 invånare.

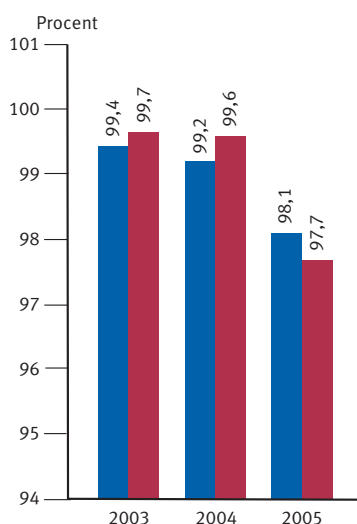
I slutet av denna finansiella analys finns en tabell där ett antal finansiella nyckeltal under perioden 2003–2005 redovisas för genomsnittet bland kommunerna i länet. Nyckeltalen är till stor del de samma som används i den finansiella profilen länge fram i rapporten.

I rapporten lämnas också värden för ett antal nyckeltal som avser "riket". Dessa nyckeltal baseras på de ca 100 kommunerna som i dagsläget använder sig av den finansiella profilen. Värdet för dessa kommuner bör statistiskt sett ligga mycket nära riksgenomsnittet.

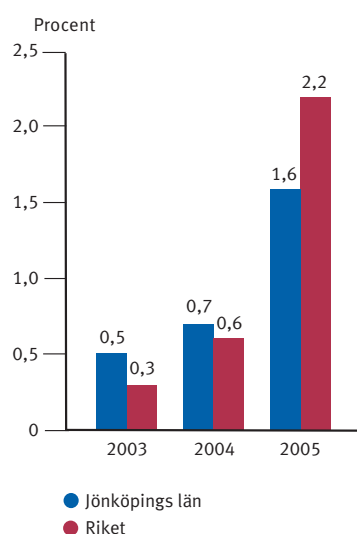
Bra balans mellan löpande intäkter och kostnader

En förutsättning för att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning är att ha balans mellan löpande intäkter och kostnader. På lång sikt räcker det dock inte att intäkterna och kostnaderna är lika stora, utan minst 2% av de löpande intäkterna bör finnas kvar för att finansiera årets nettoinvesteringar med. Det

Nettokostnadsandel 2003–2005

Resultat före extraordinära poster/ verksamhetens kostnader 2003–2005

innebär att de löpande kostnaderna över en längre period ej bör ta mer än 98% i anspråk av de löpande intäkterna. Detta benämns som att nettokostnadsandelen inklusive avskrivningar och finansnetto inte bör överstiga 98%.

Den genomsnittliga nettokostnadsandelen (inkl. avskrivningar och finansnetto) i Jönköpings län förbättrades mellan 2003 och 2005 från 99,4% till 98,1%, vilket innebär att skatteintäkterna under perioden ökade snabbare än nettokostnaderna.

I riket förbättrades nettokostnadsandelen något snabbare än i Jönköping. Den gick från 99,7% till 97,7%. En förklaring till förbättringen i Jönköping och riket under perioden var skattehöjningar, men också ökade bidrag från staten.

Starkast nettokostnadsandel under 2005 redovisade Värnamo med 95,2%. Därefter följde Habo med 95,5%, Jönköping med 96,6%, Sävsjö med 96,8% och Vetlanda med 97,3%. Värnamo, Habo, Jönköping och Vetlanda befann sig i toppen även 2004. Sävsjö har däremot förbättrat sitt resultat kraftigt mellan 2004 och 2005.

Svagast nettokostnadsandel redovisade Gnosjö med 101,7%. Kommunen redovisade dock en stor jämförelsestörande kostnad på 6,5 mkr. Utan den hade Gnosjö haft ett nollresultat. Över 100% låg också Mullsjö med 100,6%. När en kommun ligger över 100% innebär detta att de löpande kostnaderna överstiger de löpande intäkterna, vilket är ohållbart på längre sikt om en balans i ekonomin skall upprätthållas.

Tio kommuner stärkte sin nettokostnadsandel mellan 2003 och 2005. Störst förbättring uppvisade Värnamo med 5,3 procentenheter, Habo med 4,7 procentenheter, Jönköping med 3,3 procentenheter, Vetlanda och Gislaved med 2,4 procentenheter. Tre kommuner försvagade sin nettokostnadsandel. Mest försvagade Gnosjö sin, med -3,1 procentenheter, därefter följde Mullsjö med -2,8 procentenheter och Aneby med -0,1 procentenheter.

Resultat före extraordinära poster förbättrades

Ett annat sätt att mäta balansen mellan kommunens löpande kostnader och intäkter är att studera "resultat före extraordinära poster". Relateras det till verksamhetens bruttokostnader, kan man göra jämförelser mellan kommuner. Måttet bör ligga runt minst 2% över en längre tidsperiod. Då klarar de flesta kommuner av att finansiera en normal kommunal investeringsvolym med löpande skatteintäkter. Det kommer i sin tur att innebära att kommunen bibehåller sitt korta och långa finansiella handlingsutrymme.

Under den analyserade treårsperioden stärktes resultat före extraordinära poster i förhållande till verksamhetens kostnader från 0,5% till 1,6%. Årets resultat i förhållande till verksamhetens kostnader gick från 0,4% till 1,6%. Skillnaden mellan de två resultaten utgörs av extraordinära poster. I riket förbättrades resultat före extraordinära poster från 0,3% till 2,2%.

Starkast resultat före extraordinära poster i relation till verksamhetens kostnader under år 2005 redovisade Värnamo med 4,0%. Därefter följde Habo med 3,9%, Jönköping med 2,8% och på fjärde plats Sävsjö med 2,1%. Svagast resultat redovisade Gnosjö med -1,5%. Kommunen redovisade som tidigare nämnts en stor jämförelsestörande kostnad på 6,5 mkr. Negativt resultat före extraordinära poster redovisade också Mullsjö med -0,5%.

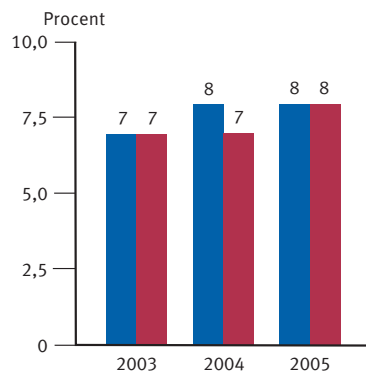
Det rådde fortfarande en stor variation mellan kommunerna avseende resultatnivån. Spännvidden mellan starkaste och svagaste värdet sträckte sig under 2003 från -0,7% till 1,8%. År 2005 var motsvarande siffror från -1,5% till 4,0%. Skillnaderna mellan starkaste och svagaste kommun i länet ökade således kraftigt under perioden. Detta var ett trendbrott. Under ett antal år har skillnaderna stadigt minskat.

Den kommun som förbättrade sitt resultat före extraordinära poster mest mellan 2003 och 2005 var Värnamo med 4,4 procentenheter. Tätt efter kom Habo med 4,1 procentenheter. Därefter kom Jönköping med 2,7 procentenheter, Gislaved med 2,0 procentenheter, Vetlanda med 1,9 procentenheter och Sävsjö och Vaggeryd med 1,6 procentenheter. Dessa sju kommuner och ytterligare tre kommuner redovisade en positiv resultatutveckling under perioden. Övriga tre kommuner redovisade en negativ resultatutveckling. Svagast utveckling av dessa hade Gnosjö med -2,7 procentenheter, följt av Mullsjö med -2,3 procentenheter och Aneby med -0,1 procentenheter.

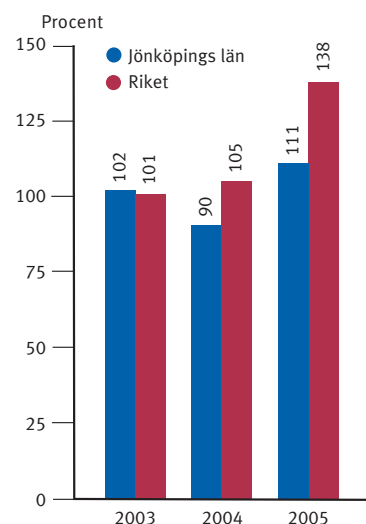
Ökande investeringsvolym i gruppen

Relateras årets investeringar till verksamhetens nettokostnader, redovisade kommunerna i Jönköpings län ett genomsnitt på 7% under 2003. År 2004 och 2005 ökade den genomsnittliga investerings-

Nettoinvesteringar/verksamhetens nettokostnader 2003–2005

Skattefinansieringsgrad av investeringarna 2003–2005

volymen till 8%. Jämfört med riksgenomsnittet uppvisade Jönköpings län under perioden en genomsnittlig investeringsvolym. I snitt låg riket på 7% under 2003 och 2004. Under 2005 ökade det till 8%. Investeringsvolymerna varierade dock mellan de enskilda kommunerna.

De kommuner som investerade mest i förhållande till sina nettokostnader 2003–2005 var Mullsjö och Habo med i genomsnitt 12% per år. Dessa följdes av Vaggeryd med 11%. Därefter kom Gnosjö och Jönköping med 9%. Den kommun som investerade klart minst var återigen Aneby med i genomsnitt 2% per år. Näst minst investerade Tranås, Eksjö och Sävsjö med 5%. Övriga kommuner låg mellan 8% och 6% i genomsnitt per år.

Förbättrad skattefinansieringsgrad av investeringar

När den löpande driften har finansierats bör det helst återstå tillräckligt stor andel av skatteintäkter och generella statsbidrag för att större delen av investeringarna skall kunna finansieras med egna medel. Detta benämns skattefinansieringsgrad av investeringarna och 100% innebär att kommunen kan skattefinansiera samtliga investeringar som är genomförda under året. Sker detta, kommer kommunen bli att stärka sin soliditet.

Jönköpings läns genomsnittliga skattefinansieringsgrad av årets nettoinvesteringar förbättrades något under perioden. Under 2003 kunde kommunerna i länet finansiera 102% av årets nettoinvesteringar med skatteintäkter. 2004 försvagades nyckeltalet till 90%, för att år 2005 förbättras till 111%. Förklaringen till förbättringen var enbart en starkt resultatnivå, eftersom investeringsvolymerna ökade något under perioden. Kommunerna kunde alltså i genomsnitt under perioden finansiera sina investeringar med skattemedel, vilket var positivt för kommunernas finansiella handlingsutrymme.

I riket förbättrades den genomsnittliga skattefinansieringsgraden av årets nettoinvesteringar från 101% till 138%.

Skattefinansieringsgraden varierar liksom övriga nyckeltal kraftigt mellan olika kommuner i gruppen. Nyckeltalet är både beroende av vilket resultat och vilken investeringsvolym kommunen uppvisar. Det är också på det viset att de olika kommunerna befinner sig i olika investeringsfaser, vilket gör att skattefinansieringsgraden bör studeras över en längre tidsperiod för att några slutsatser skall kunna dras. Enskilda år kan variera kraftigt, speciellt i mindre kommuner, eftersom investeringar i fastigheter och anläggningar där slår hårdare mot nyckeltalet.

Starkast skattefinansieringsgrad under perioden hade Aneby och Eksjö med ett årsgenomsnitt på 180% respektive 155%. Förklaringen till att Aneby och Eksjö låg i topp var dock en låg investeringsvolym under perioden. Svagast skattefinansieringsgrad uppvisade Värnamo med 57%, följt av Vetlanda med 72% och Vaggeryd med 73%. Samtliga dessa kommuner

hade stora investeringsvolymerna under perioden.

Sammanfattningsvis kan det konstateras att sex kommuner under 2005 kunde skattefinansiera sina investeringar, övriga kommuner var tvungna att låna pengar eller minska på likviditeten. Studeras hela perioden 2003 till 2005 var det fem kommuner som kunde skattefinansiera samtliga investeringar. Dessa var Aneby, Eksjö, Gislaved, Gnosjö och Habo. Jönköping var mycket nära att klara det också. Kommunen redovisade en genomsnittlig skattefinansieringsgrad på 99%.

Oförändrad soliditet

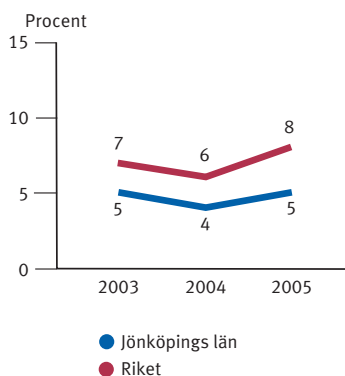
Soliditet är ett viktigt nyckeltal när kapaciteten skall analyseras. Soliditeten mäter kommunens långsiktiga finansiella utrymme. Den visar hur stor del av kommunens tillgångar som har finansierats med skatteintäkter.

Jönköpings läns genomsnittliga soliditet (inkl samtliga pensionsförpliktelser och särskild löneskatt) förblev oförändrad mellan 2003 till 2005. Den uppgick till 5%. Det som är positivt med en oförändrad och inte minskande soliditet, som inkluderar samtliga pensionsförpliktelser och särskild löneskatt, är att många kommuner i länet har täckt in även ökningen av pensioner och löneskatt inom linjen i sitt resultat. Kommunens totala finansiella handlingsutrymme har därigenom kunnat behållas oförändrad under perioden.

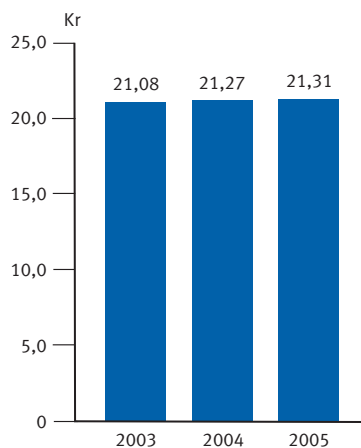
Även soliditeten är ett nyckeltal som varierar kraftigt mellan kommunerna. Starkast soliditet 2005 hade Vaggeryd med 39%, följt av Gnosjö och Gislaved med 31%. På fjärde plats kom Värnamo med 28%. Svagast soliditet hade Mullsjö med -36%. En förklaring till den svaga negativa soliditeten är att kommunen har tagit upp lån för att vidareutlåna till sitt kommunala bolag. Detta påverkar soliditeten negativt i viss utsträckning. Nästan alla övriga kommuner i länet har lämnat borgen till sina kommunala bolag och då påverkas soliditeten inte i samma omfattning. Näst svagast soliditet uppvisade Aneby med -28%, följt av Eksjö med -13%.

Av de tretton kommunerna i länet var det endast Mullsjö, Jönköping, Gislaved och Värnamo som lyckades förbättra solidite-

Soliditet 2003–2005

Skattesats 2003–2005

ten (inklusive samtliga pensionsförpliktelser och särskild löneskatt) under den granskade perioden. Nässjö och Sävsjö redovisade en oförändrad soliditet. Försvagningen hos de andra kommunerna låg mellan en och fyra procentenheter.

Högre genomsnittlig skattesats

Under 2003 höjde Eksjö med 57 öre, Gnosjö med 88 öre, Habo med 50 öre, Mullsjö med 50 öre, Sävsjö med 75 öre och Tranås med 35 öre. Det genomsnittliga skatteuttaget ökade till 21,08 kr.

Under 2004 fortsatte det genomsnittliga skatteuttaget att öka till 21,27 kr. Förklaringen var att Gislaved höjde med 50 öre, Gnosjö med 17 öre, Habo med 1,15 kr, Nässjö med 25 öre och Vetlanda med 32 öre.

2005 var det bara Vaggeryd som höjde skatten med 50 öre. Det genomsnittliga skatteuttaget uppgick nu till 21,31 kr.

Skatten varierade under 2005 mellan 20,83 kr och 21,90 kr i de olika kommunerna. Lägst primärkommunal skatt hade Vaggeryd med 20,83 kr följt av Gislaved, Jönköping och Värnamo med 21,08 kr. Högst skatt hade Eksjö, 21,90 kr, följt av Sävsjö med 21,58 och Tranås med 21,55 kr.

Oförändrad likviditet

Kassalikviditeten är ett mått på kommunens kortsiktiga handlingsberedskap. En oförändrad eller ökande kassalikviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att kommunens totala finansiella handlingsutrymme har stärkts.

Länets genomsnittliga kassalikviditet förändrades inte under perioden, utan låg på 62%, vilket innebär att de kortfristiga skulderna översteg de likvida medlen och de kortfristiga fordringarna. Denna nivå är dock tillfredsställande ur risksynpunkt, eftersom det i kommunernas kortfristiga skulder ingår en semesterlöneskuld som utgör ca 30–40% av de kortfristiga skulderna. Den förändras normalt inte i någon större omfattning under året och utgör därför ingen större belastning på likviditeten.

Det kan dock konstateras att ett värde på runt 60% innebär att det inte finns någon överlikviditet i flertalet av kommunerna. Detta innebär bland annat att varje investering som inte kan finansieras med skattemedel måste lånefinansieras i framtiden.

Rikets kassalikviditet låg också i princip still under perioden. Den låg något högre än i Jönköpings län, en bit över 70%.

Återigen bör betonas att variationen mellan länets kommuner var stor. Kassalikviditeten varierade mellan 118% och 28%. Starkast kassalikviditet 2005 hade Värnamo med 118%, därefter följde Nässjö med 84% och Gislaved med 81%. Svagast likviditet redovisade Habo med 28% och näst svagast Vaggeryd och Jönköping med 41%.

Det var fem kommuner som stärkte sin kassalikviditet mellan 2003 och 2005. Mullsjö, Nässjö, Vetlanda, Värnamo och Tranås redovisade positiva förändringar. De övriga åtta kommunerna försvagade

sin likviditet. Ett gemensamt drag för flera av dessa var att de hade relativt stora investeringar under perioden och att de använde en del av sin överlikviditet till att finansiera dessa, för att slippa låna upp medel till investeringarna.

Det är dock viktigt att de kortfristiga skulderna studeras ihop med nyckeltal som soliditet, eftersom likviditeten kan förbättras via upplåning. Detta stärker kommunens kortsiktiga betalningsberedskap men försämrar samtidigt den långsiktiga betalningsberedskapen. Det finns dock ett klart samband mellan kärvare ekonomi och låg kassalikviditet när det gäller kommunerna i Jönköpings län.

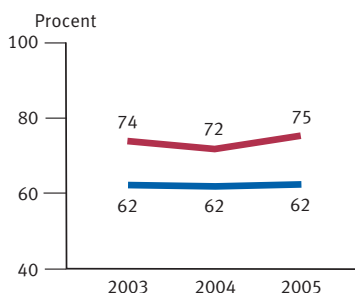
Förbättrade finansiella nettotillgångar

I måttet finansiella nettotillgångar ingår alla de finansiella tillgångar i balansräkningen som kommunen beräknas omsätta på tio års sikt, nämligen samtliga omsättningstillgångar, långfristiga placeringar och fordringar samt kort- och långfristiga skulder. Nettot av dessa har sedan relaterats till verksamhetens kostnader för att en jämförelse kommuner emellan skall kunna ske. Måttet är intressant, eftersom det speglar den tidsrymd som ligger någonstans mellan likviditetsmåten och soliditeten. Man skulle kunna uttrycka det som "medellång betalningsberedskap".

Under 2003–2005 förbättrades de genomsnittliga finansiella nettotillgångarna relaterade till verksamhetens kostnader från –22% till –19%. En förklaring till detta var att merparten av alla investeringar kunde finansieras med skatteintäkter. En annan viktig förklaring var att mark- och fastighetsförsäljningar gav realisationsvinster.

Starkast värde avseende finansiella nettotillgångar relaterat till verksamhetens kostnader under 2005 uppvisade Värnamo med 7%. Näst starkast var Eksjö med 5%. Positivt värde redovisades också av Tranås med 4%. En kommun med goda finansiella nettotillgångar karakteriseras också ofta av en god soliditet, men den finns även kommuner som har goda finansiella nettotillgångar även om soliditeten är mer genomsnittlig. Två sådana exempel är Eksjö och Tranås. Dessa utmärks oftast

Kassalikviditet 2003–2005

Finansiella nettotillgångar/ verksamhetens kostnader 2003–2005

av att kommunen har en stor del av sina tillgångar i omsättningstillgångar, oftast efter försäljningar av fastigheter till ett kommunalt bolag.

Svagast värde uppvisade Mullsjö med –60%, följd av Aneby med –35% och Sävsjö med –32% och Gnosjö med –31%. Med dessa kommuner är det oftast tvärtom. Förutom en oftast svag soliditet, utmärks kommunerna ibland av att de har en stor del av sina tillgångar som anläggningstillgångar. Gnosjö t ex har en stark soliditet, men en stor del av sina tillgångar i fastigheter och anläggningar. De tre andra kommunerna har däremot både en svag soliditet och finansiella nettotillgångar.

Nio kommuner stärkte sina finansiella nettotillgångar mellan 2003 och 2005. Mest förbättrade Eksjö, Värnamo, Vetlanda och Sävsjö sina finansiella nettotillgångar. Fem kommuner försvagade dem under samma period. De kommuner som tappade mest var Mullsjö, Vaggeryd och Habo.

Ökande borgensåtaganden

Relateras kommunernas beviljade borgensåtaganden till verksamhetens kostnader, redovisade länet ett genomsnittligt värde på 40% under 2003. Under 2004 ökade detta värde till 41%, för att 2005 öka till 42%. Detta innebär att de genomsnittliga borgensåtagandena under perioden ökade med två procentenheter.

De kommuner i länet som hade beviljat mest i borgensåtaganden i relation till verksamhetens kostnader under 2005 var Jönköping (91%), Eksjö (79%), Tranås (50%) samt Habo och Aneby (48%). Minst hade beviljats av Mullsjö (0%), Värnamo (18%) och Sävsjö (26%). Förklaringen till Mullsjös låga borgensåtagande är att kommunen har lånat ut medel till sitt bolag istället för att bevilja borgen.

De kommuner som, i relation till verksamhetens kostnader, minskade sina borgensåtaganden mest under perioden var Värnamo och Gnosjö med 4 procentenheter följda av Vaggeryd, Gislaved och Habo med 3 procentenheter.

Eksjö, Jönköping och Sävsjö var de kommuner som ökade sina borgensåtaganden under perioden. Mest av dessa ökade Eksjö med 21 procentenheter. De andra kommunerna låg på 7 respektive 5 procentenheter.

Förbättrad följsamhet mot budget

Vad gäller budgetföljsamhet, mäts den i modellen mot "resultat 1" eller verksamhetens nettokostnader. Avvikelsen ställs sedan i relation till verksamhetens kostnader för att det skall gå att jämföra kommunerna. Förklaringen till detta är att målsättningen är att fånga verksamhetens/nämndernas budgetföljsamhet exklusive finansiella poster.

År 2003 redovisade åtta av tretton kommuner i Jönköpings län negativa budgetavvikelser när det gäller "resultat 1" eller nivån "verksamhetens nettokostnader". Under 2004 skedde en liten förbättring, då sju kommuner redovisade negativa budgetavvikelser. Den positiva trenden höll i sig under 2005, då endast två kommuner redovisade negativa budgetavvikelser.

Den genomsnittliga avvikelsen mellan budgeterat och redovisat resultat förbättrades också mellan 2003 och 2005. Relateras budgetavvikelsen till verksamhetens kostnader uppgick avvikelsen till -0,4% under 2003 och till 0,5% under 2005.

Spännvidden var dock stor mellan kommunerna. Variationen under 2005 låg mellan 1,8% och -0,8%. Detta innebar dock att jämfört med tidigare år har spännvidden mellan starkaste och svagaste värde i länet krympt.

En avslutande kommentar

Det genomsnittliga resultatet bland kommunerna i Jönköpings län förbättrades för tredje året i följd. En viktig förklaring till förbättringen under perioden var skattehöjningar i kommunerna och kanske framför allt ökade bidrag från staten. En annan viktig förklaring var en minskande ökningstakt av verksamhetens kostnader.

Trots en ökning av investeringsvolymen under perioden, ledde den positiva resultatförbättringen till att många kommuners finansiella handlingsutrymme mellan 2003 och 2005 förbättrades. En annan positiv trend var att budgetföljsamheten hos nämnderna förbättrades i merparten av

kommunerna. Nämnderna i de enskilda kommunerna var överlag bättre på att hålla sina tilldelade kommun-/nämndbidrag.

Soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt förbättrades dock inte under perioden, trots en hel del engångsintäkter i samband med försäljningar och bolagsbildningar. Detta är ett problem som bör uppmärksammas. Skuldbördan i form av icke finansierade pensionsförpliktelser får inte bli för tung för kommande generationer. Då kommer de att få använda en alltför stor andel av sin skatt till att finansiera vad tidigare generationer har konsumerat.

När det gäller resultatnivå och finansiellt handlingsutrymme på kort och lång sikt är skillnaderna stora mellan enskilda kommuner eller grupper av kommuner. Det finns få kommuner som har samma finansiella förutsättningar. Jönköpings län innehåller kommuner såsom Värnamo, Vaggeryd, Gislaved, Habo och Jönköping, vilka uppvisar goda och/eller kontrollerade resultatnivåer i kombination med relativt god eller genomsnittlig finansiell ställning.

Gruppen innehåller också kommuner som både har problem med svaga resultatnivåer och svag finansiell ställning – i många

fall kombinerat med en hög skattesats. Dessa är Aneby och Mullsjö.

En tredje grupp av kommuner är de som 2005 redovisade ett bra resultat, men har en svag eller genomsnittlig finansiell ställning. I den gruppen kan Eksjö och Sävsjö inordnas.

En fjärde grupp som också bör nämnas är de kommuner som redovisade ett svagt resultat under 2005, men har en god genomsnittlig finansiell ställning. I denna grupp återfinns 2005 endast Gnosjö.

Kvar blir kommunerna Tranås, Nässjö och Vetlanda. Dessa kommuner redovisade 2005 genomsnittliga resultat i kombination med en genomsnittlig finansiell ställning.

Tabellen på följande sida försöker beskriva styrkor och svagheter hos de olika kommunerna utifrån perspektiven skattesats, resultatnivå samt kort- och långsiktigt finansiellt handlingsutrymme. Modellen är subjektiv, men bygger på de kriterier kring god ekonomisk hushållning som har redovisats i analysen ovan. Tabellen skall ses som en beskrivning av finansiella förutsättningar i grova drag. Graderingen utgår från 2005 års räkenskaper.

Finansiella nyckeltal, Jönköpings län

	2003	2004	2005
<i>Verksamheten/skatteintäkter + generella statsbidrag, %</i>	94,1	94,0	92,9
<i>Avskrivningar/skatteintäkter + generella statsbidrag, %</i>	5,1	5,0	5,1
<i>Finansnetto/skatteintäkter + generella statsbidrag, %</i>	0,2	0,2	0,1
Nettokostnader/skatteintäkter + generella statsbidrag, %	99,4	99,2	98,1
Skattefinansieringsgrad av nettoinvesteringarna, %	102	90	111
Nettoinvesteringar/verksamhetens nettokostnader, %	7	7	8
Resultat före extraordinära poster/verksamhetens kostnader, %	0,5	0,6	1,6
Årets resultat/verksamhetens kostnader, %	0,4	0,3	1,6
Genomsnittligt resultat före extraordinära poster relaterat till verksamhetens kostnader under de tre senaste åren	0,8	0,7	0,9
Soliditet inkl. hela pensionsskulden och löneskatt, %	5	4	5
Finansiella nettotillgångar/verksamhetens kostnader, %	-22	-22	-19
Kassalikviditet, %	62	62	62
Primärkommunal skattesats, kr	21,08	21,27	21,31
Borgensåtagande/verksamhetens kostnader, %	40	41	42
Budgetavvikelse verksamhetens nettokostnader/verksamhetens kostnader, %	-0,4	0,0	0,5

Finansiella styrkor och svagheter hos kommunerna i Jönköpings län 2005

FINANSIELLA MÅTT	Starkt värde ¹	Varken starkt eller svagt ¹	Svagt värde ¹
<p>Skattesats 2005 För samtliga fyra nyckeltal i denna tabell gäller att ju högre upp och ju längre till vänster i tabellen kommunen befinner sig, desto starkare värde har kommunen på nyckeltalet. Exempelvis: Vaggeryd har den lägsta skatten bland de kommuner som ligger i kolumnen med starkt värde längst till vänster. Den placeras därför högst upp till vänster.</p>	<p>21,10 kr eller lägre Vaggeryd Gislaved Jönköping Värnamo</p>	<p>21,11 till 22,00 kr Habo Mullsjö Gnosjö Aneby Nässjö Vetlanda Tranås Sävsjö Eksjö</p>	<p>22,00 kr eller högre</p>
<p>Resultatnivå 2005 Resultat före extraordinära poster i förhållande till verksamhetens kostnader</p>	<p>1,5% eller starkare Värnamo Habo Jönköping Sävsjö Vetlanda Vaggeryd Tranås</p>	<p>1,49% till 0,0% Gislaved Eksjö Nässjö Aneby</p>	<p>-0,1% eller svagare Mullsjö Gnosjö</p>
<p>Långsiktig resultatnivå 2003–2005 Genomsnittligt resultat före extraordinära poster under de senaste tre åren/Verksamhetens bruttokostnader</p>	<p>1,5% eller starkare Habo Jönköping Värnamo</p>	<p>1,49% till 0,0% Vetlanda Tranås Sävsjö Eksjö Mullsjö Nässjö Vaggeryd Gislaved Aneby</p>	<p>-0,1% eller svagare Gnosjö</p>
<p>Långsiktigt finansiellt handlingsutrymme 2005 Soliditet inkl.pensionsåtagande</p>	<p>25% eller högre Vaggeryd Gislaved Gnosjö Värnamo</p>	<p>24,99% till 0% Tranås Sävsjö Habo</p>	<p>-0,1% eller svagare Jönköping Vetlanda Nässjö Eksjö Aneby Mullsjö</p>

1) De olika värdena för de finansiella nyckeltalen är satta utifrån subjektiva värderingar. Detta är författarens egen bedömning av vad som bör anses som god ekonomisk hushållning för en kommun över en längre tid. Värderingar baserar sig dock till stor del på de genomsnittliga värden som finns i kommunsektorn i Sverige. En vägning av dessa har gjorts mot rådande teorier kring en organisations möjligheter till kort- och långsiktig överlevnadsförmåga.

Hur har din kommun utvecklats i förhållande till övriga kommuner?

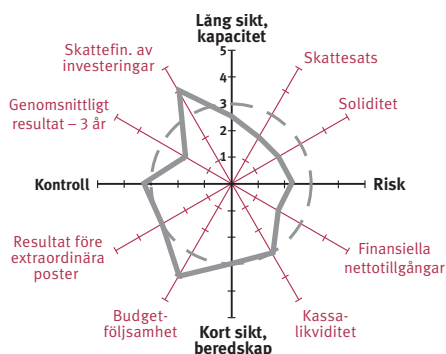
I detta avsnitt har en beskrivning gjorts av den genomsnittliga finansiella utvecklingen i Jönköpings läns kommuner under perioden 2003–2005. Spridningen mellan olika kommuner var dock som tidigare har

diskuterats mycket stor när det gäller samtliga analyserade nyckeltal. Det är därför intressant att ytterligare studera var enskilda kommuner befinner sig i denna spridning. På sidorna 11–14 görs en analys av var din kommun befinner sig och hur den har utvecklats i förhållande till

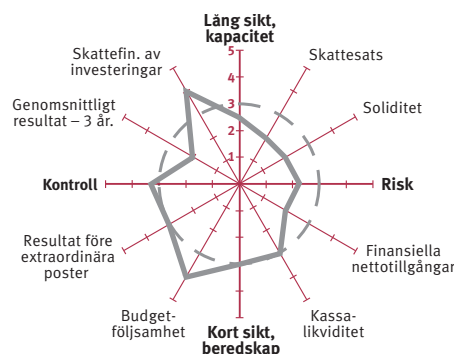
övriga kommuner i Jönköpings län. Vilka likheter och olikheter uppvisade din kommun i förhållande till övriga kommuner? Till grund för analysen ligger den finansiella profilen som presenteras på sidorna 9–10.

Så tolkar du den finansiella profilen!

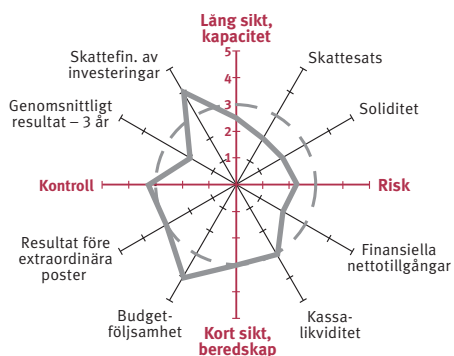
Den finansiella profil i form av ett sk spindeldiagram som används i denna rapport för att beskriva kommunens finansiella ställning, innehåller åtta olika nyckeltal och fyra viktiga finansiella perspektiv. Nedan görs en beskrivning av de olika delarna i profilen. De beskrivna delarna är markerade med rött. Profilen i exemplet är fingerad.

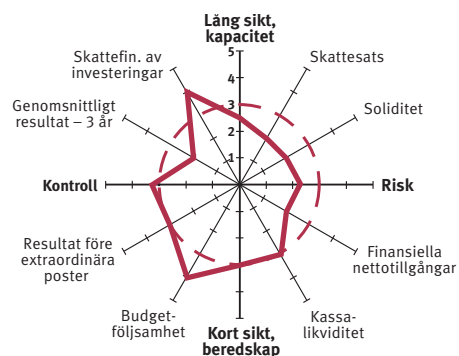
Åtta nyckeltal. Diagrammet innehåller åtta nyckeltal redovisade på åtta axlar. Nyckeltalen speglar olika dimensioner av den analyserade kommunens finansiella situation och utveckling. Vissa nyckeltal är relaterade till verksamhetens kostnader för att de skall kunna jämföras mellan olika kommuner. Nyckeltalen beskrivs på sidan 10.

Skalan. Diagrammet har skalan 1–5. Poängskalan är relativ. Det finns tretton kommuner i Jönköpings län och poängen har fördelats enligt följande: Den kommun som har den starkaste observationen får en femma, de tre kommuner som följer får en fyra. De kommuner som ligger i mitten får en trea. Därefter följer tre kommuner som får en tvåa och den svagaste kommunen får följaktligen en etta.

Fyra axlar/perspektiv. Diagrammet innehåller fyra axlar som ska ge en samlad bedömning av fyra viktiga finansiella perspektiv. Varje perspektiv/axel är summan av de fyra nyckeltal som ligger närmast intill axeln. Samtliga fyra nyckeltal väger lika tungt i bedömningen. Exempelvis är *Risk* summan av nyckeltalen primärkommunal skatt, soliditet, finansiella nettotillgångar och kassa-likviditet.

Poäng och genomsnitt. Den heldragna linjen visar de olika poäng som den analyserade kommunen har fått för varje enskilt nyckeltal resp. för de fyra sammanvägda axlarna. Den streckade ringen i mitten visar trean i den analyserade gruppen. Ligger kommunen utanför den streckade ringen har den ett starkare värde än tre i gruppen och omvänt. Den heldragna linjen redovisar den finansiella profilen för den analyserade kommunen.

Förklaringar av de fyra perspektiven och de finansiella nyckeltalen

De fyra perspektiven

Den finansiella profilen som redovisas i denna rapport innehåller fyra perspektiv som är viktiga ur ett övergripande finansiellt perspektiv. Dessa fyra är: Kontrollen över finansiella utvecklingen, långsiktig betalningsberedskap, kortsiktig betalningsberedskap och riskförhållande. Varje aspekt mäts via de fyra närmaste liggande nyckeltal i profilen. Detta innebär att varje nyckeltal i den finansiella profilen ingår i två perspektiv.

Långsiktig handlingsberedskap – Det första perspektivet handlar om att redovisa vilken finansiell motståndskraft kommunen har på lång sikt i förhållande till övriga kommuner i grupperna. Alla perspektiv i profilen är relaterade till hur kommunen befinner sig i förhållande övriga kommuner i grupperna. I perspektivet ingår nyckeltalen skattesats, soliditet, skattefinansieringsgraden av investeringarna och ”genomsnittligt resultat under de tre senaste åren”.

Kortsiktig handlingsberedskap – Det andra perspektivet redovisar vilken finansiell motståndskraft kommunen har på kort sikt. Det närmaste 1–2 åren fokuseras. I perspektivet ingår nyckeltalen finansiella nettotillgångar, kassalikviditet, budgetföljsamhet och resultat före extraordinära poster.

Riskförhållande – Med tredje perspektivet risk avses hur kommunen är exponerad finansiellt. En god ekonomisk hushållning innefattar att kommunen i kort- och medellångt perspektiv inte behöver vidta drastiska åtgärder för att möta finansiella problem. I perspektivet ingår nyckeltalen skattesats, soliditet, finansiella nettotillgångar och kassalikviditet.

Kontroll över det finansiella utvecklingen – med det fjärde perspektivet kontroll avses avslutningsvis hur kommunen klarar av att kontrollera sitt finansiella resultat. I perspektivet ingår

nyckeltalen budgetföljsamhet, resultat före extraordinära poster, skattefinansieringsgraden av investeringarna och ”genomsnittligt resultat under de tre senaste åren”.

Finansiella nyckeltal

Här följer beskrivningar av de i texten och profilerna förekommande finansiella nyckeltalen.

Borgensåtagande – redovisar de borgensåtaganden som kommunen redovisar inom linjen. Borgensåtagandena divideras med verksamhetens kostnader för att jämförelser skall kunna ske mellan de analyserade kommunerna.

Borgensåtagandena ingår inte i den finansiella profilen.

Budgetföljsamhet – avvikelser mellan budgeterat verksamhetens nettokostnader och redovisat verksamhetens nettokostnader. Avvikelsen divideras med verksamhetens kostnader för att jämförelser skall kunna ske mellan de analyserade kommunerna.

För att erhålla högsta betyg i profilen, skall budgetavvikelsen vara så liten som möjligt.

Finansiella nettotillgångar – omfattar alla finansiella tillgångar och skulder i balansräkningen som kommunen beräknas omsätta på tio års sikt (omsättnings-tillgångar + långfristiga fordringar + långfristiga placeringar – kortfristiga och långfristiga skulder). Måttet divideras med verksamhetens kostnader för att jämförelser skall kunna ske mellan de analyserade kommunerna. Måttet speglar en tidsrymd som ligger någonstans mellan likviditetsmått och soliditeten. Man skulle kunna uttrycka det som ”medellång betalningsberedskap”.

Kassalikviditet – ett mått på hur god kommunens kortsiktiga betalningsberedskap är. Måttet räknas fram genom att likvida medel och kortfristiga fordringar divideras med kortfristiga skulder.

Nettokostnadsandelen – visar hur stor andel av skatteintäkterna och de generella statsbidragen som har gått åt till att finansiera verksamhetens nettokostnader inklusive avskrivningar och finansnetto. 100% innebär att skatteintäkter och generella statsbidrag precis täcker den löpande driften.

Investeringsvolym – Årets nettoinvesteringar har ställts i förhållande till verksamhetens nettokostnader för att det skall gå att jämföra kommunerna emellan.

Resultat före extraordinära poster – summan av kommunens samtliga intäkter och kostnader under året exklusive extraordinära poster (poster av engångskaraktär som uppgår till väsentligt belopp och inte har med den ordinarie verksamheten att göra). Resultatet har dividerats med verksamhetens kostnader för att jämförelser skall kunna göras mellan de analyserade kommunerna.

Genomsnittligt resultat före extraordinära poster under de tre senaste åren – beskriver kommunens genomsnittliga resultat under de tre senaste åren. Resultatet har dividerats med verksamhetens kostnader för att jämförelser mellan de analyserade kommunerna ska kunna göras.

Skattefinansieringsgrad – beskriver hur stor andel av årets nettoinvesteringar som kommunen kan finansiera med egna medel i form av återstående skatteintäkter. Egna medel räknas fram genom att resultatet före extraordinära poster tillförs årets avskrivningar. Kallas ibland självfinansieringsgrad.

Soliditet – eget kapital i förhållande till totala tillgångar. Beskriver hur kommunens långsiktiga betalningsstyrka utvecklas. Ju högre soliditet desto större finansiellt handlingsutrymme.

Finansiella profiler för Sävsjö kommun 2003–2005

Syftet med den här analysen är att redovisa var Sävsjö befinner sig finansiellt och hur kommunen har utvecklats under 2003–2005 i förhållande till övriga kommuner i Jönköpings län. Detta görs i form av en finansiell profil, vars uppgift är att spegla starka och svaga sidor hos den granskade kommunen i förhållande till övriga kommuner i länet.

Vad är den finansiella profilen?

Utgångspunkten för analysen som presenteras på de följande sidorna är de finansiella profiler i form av polärtdiagram som redovisas i mittspalten på denna sida. De innehåller dels åtta finansiella nyckeltal, dels fyra perspektiv som är viktiga när en kommuns ekonomi analyseras. De fyra perspektiven är långsiktig handlingsberedskap, kortsiktig handlingsberedskap, riskförhållande samt kontroll över den finansiella utvecklingen.

Genom att ta fram tre finansiella profiler för Sävsjö för 2003–2005 kan man på ett översiktligt sätt fastställa vilken finansiell utveckling och ställning kommunen har i förhållande till övriga kommuner i länet. Den finansiella profilen är dock relativ, vilket innebär att om kommunen redovisar en 5:a i profilen, har man visserligen det starkaste värdet för nyckeltalet i det granskade länet, men värdet kan behöva förbättras för att nå t ex god ekonomisk hushållning. I allmänhet är det dock så att om kommunen får en 4:a eller en 5:a för ett nyckeltal i den finansiella profilen är styrkan på nyckeltalet oftast mer än tillfredsställande.

Inledningsvis i denna analys belyses hur de åtta nyckeltal som ingår i den finansiella profilen har utvecklats över tid både för Sävsjö och gentemot snittet i länet. Därefter följer en kortfattad analys av hur de fyra perspektiven i profilen har förändrats för kommunen mellan 2003 och 2005. Till sist ges en avslutande kommentar till Sävsjös finansiella ställning och utveckling de senaste tre åren.

Utvecklingen av några finansiella nyckeltal under perioden 2003–2005

Nettokostnadsandel

En grundläggande förutsättning för att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning är att balansen mellan löpande intäkter och kostnader är god. Ett mått på denna balans är nettokostnadsandelen, som innebär att samtliga löpande kostnader inklusive finansnetto relateras till kommunens skatteintäkter. Redovisas en nettokostnadsandel under 100 %, har kommunen en positiv balans mellan löpande kostnader och intäkter. När kommunen en nettokostnadsandel på 98% eller lägre över en längre tidsperiod brukar detta betraktas som god ekonomisk hushållning.

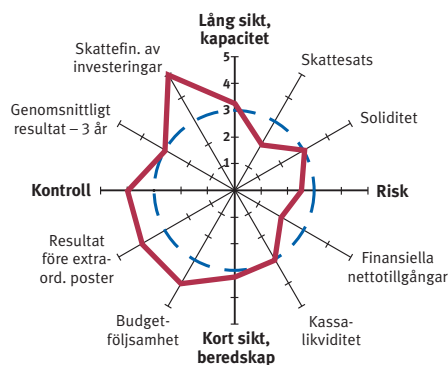
När Sävsjös nettokostnadsandel för 2005 analyseras, framgår det att nettot av verksamhetens intäkter och kostnader tog i anspråk 90,2% (94,2 = 2004 års nivå) av skatteintäkterna. Vidare tog avskrivningarna i anspråk 5,4% (5,6) och finansnettot 1,2% (1,4). Detta innebär att kommunens nettokostnader sammanlagt tog i anspråk 96,8% (101,2) av skatteintäkterna. Kommunens resultat för 2005 låg alltså under de 98% som generellt betraktas som god ekonomisk hushållning.

Jämfört med 2004 förbättrades nettokostnadsandelen med 4,4 procentenheter. Förklaringen till detta var främst att skatteintäkter och bidrag från staten ökade snabbare än kostnaderna för den löpande driftsverksamheten. Den genomsnittliga förbättringen bland kommunerna i Jönköpings län mellan 2004 och 2005 uppgick till 1,1 procentenheter.

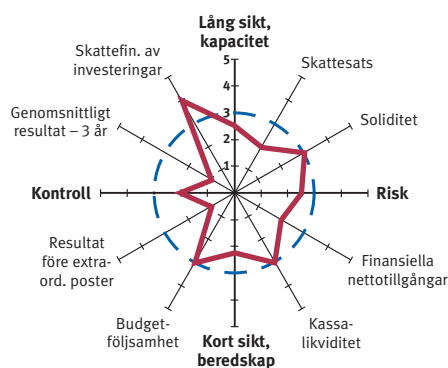
Resultat före extraordinära poster

Ett annat mått på balansen mellan de löpande intäkterna och kostnaderna är resultat före extraordinära poster. Detta resultat innehåller alla kommunens löpande kostnader och intäkter och bör i förhållande till verksamhetens kostnader ligga runt 1,5–2% över en längre tidsperiod. Detta för att kommunen skall kunna

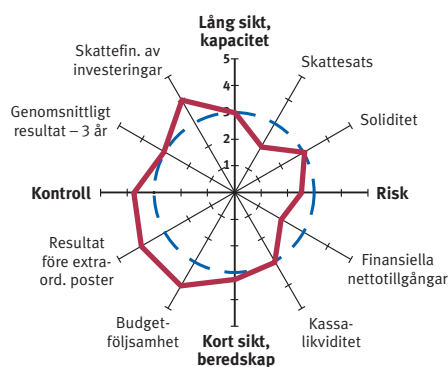
Sävsjö kommun 2005

Sävsjö kommun 2004

Sävsjö kommun 2003

bibehålla sin kort- och långsiktiga handlingsberedskap.

När det gäller resultat före extraordinära poster i förhållande till verksamhetens bruttokostnader, redovisade Sävsjö ett förbättrat resultat under perioden. Kommunen gick från 0,9% till 2,5% mellan 2003 och 2005. Motsvarande genomsnittliga förändring för kommunerna i Jönköpings län var en förbättring från 0,5% till 1,6%.

Sävsjö hade alltså 2003–2005 en mer positiv resultatutveckling jämfört med genomsnittet bland kommunerna i länet. Sävsjö redovisade en förbättring med 1,6 procentenheter, medan länets förbättring stannade på 1,1 procentenheter.

Kommunen hade under 2005 det fjärde starkaste resultatet i länet. Detta innebar en 4:a i den finansiella profilen, vilket var en förbättring jämfört med 2004, då kommunen fick en 1:a. Under 2003 fick kommunen en 4:a.

Nettoinvesteringar

Med nettoinvesteringar avses investeringsutgifter med avdrag för eventuella investeringsinkomster. I nettoinvesteringar räknas inga försäljningsinkomster in. För att nettoinvesteringarna skall bli jämförbara mellan kommunerna har de relaterats till verksamhetens nettokostnader.

Relateras Sävsjös nettoinvesteringar till verksamhetens nettokostnader, framgår det att kommunen sammanlagt under 2003–2005 hade en total investeringsvolym som var lägre än genomsnittet bland kommunerna i Jönköpings län. I genomsnitt investerade Sävsjö för 5,0% av sina nettokostnader per år under perioden. Det genomsnittliga värdet för länet uppgick också till 7,7% per år.

Skattefinansieringsgrad av investeringarna

När den löpande driften har finansierats, bör en tillräckligt stor andel av skatteintäkterna återstå för att kunna finansiera årets investeringar med. Detta mäts genom nyckeltalet ”skattefinansieringsgrad av investeringarna”. Redovisades ett värde hos nyckeltalet på 100% eller mer, inne-

bar det att kommunen kunde skattefinansiera samtliga investeringar som genomfördes under året. Detta stärker då kommunens finansiella handlingsutrymme. Allt över 100% kan användas till att amortera av kommunens skulder och/eller stärka likviditeten med.

Mellan 2003 och 2004 försvagades skattefinansieringsgraden av investeringarna från 113% till 95%. Det berodde enbart på att resultatet före extraordinära poster försvagades från 5 till –5 mkr, eftersom nettoinvesteringarna minskade från 24 till 19 mkr.

Under 2005 förbättrades skattefinansieringsgraden till 256%. Orsaken till detta var både att resultatet förbättrades till 14 mkr och att nettoinvesteringarna minskade till 15 mkr.

För länets kommuner i genomsnitt, uppgick skattefinansieringsgraden av årets investeringar till 102%, 90% samt 111% under den aktuella perioden. I jämförelse med länets snitt var Sävsjös skattefinansieringsgrad under perioden starkare. Förklaringen till detta var enbart en investeringsvolym som var lägre än genomsnittets, då resultat var genomsnittligt under perioden.

När det gäller poängen för skattefinansieringsgrad av investeringar i den finansiella profilen, låg Sävsjö på 4:or under 2003 och 2004. Under 2005 förbättrades poängen till en 5:a.

Soliditet inkl. pensionsförpliktelser och löneskatt inom linjen

Soliditet är ett mått på kommunens långsiktiga betalningsberedskap. Sävsjö hade 2005 en soliditet som var något starkare än snittet i länet. Soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser och särskild löneskatt uppgick till 9% jämfört med genomsnittliga 5%.

Under perioden uppvisade Sävsjö utvecklingsmässigt samma trend som genomsnittet bland kommunerna i länet, en oförändrad soliditet. I Sävsjö uppgick den till 9% och i länet uppgick till 5% både under 2003 och 2005.

Sävsjö hade sjätte starkaste soliditeten i länet under 2005. Detta innebar en 3:a i den finansiella profilen, vilket var det samma som under 2003 och 2004.

Finansiella nettotillgångar

I måttet finansiella nettotillgångar ingår alla finansiella tillgångar och skulder i balansräkningen som kommunen beräknas omsätta på 10–20 års sikt, nämligen långfristiga fordringar och placeringar, omsättningstillgångar samt kort- och långfristiga skulder. Nettot av dessa relateras sedan till verksamhetens kostnader för att det skall bli jämförbart kommunerna emellan. Måttet är viktigt, eftersom det speglar den finansiella handlingsberedskap som ligger någonstans mellan de kortsiktiga likviditetsmåten och det långsiktiga soliditetsmålet. I måttet elimineras också vidareutlåning inom koncernen, eftersom såväl fordrings- som skuldsidan inkluderas i måttet.

Sävsjö stärkte under perioden sina finansiella nettotillgångar från –38% till –32%. Detta innebär att kommunens skulder överstiger de finansiella tillgångarna. Jämfört med genomsnittet bland kommunerna i länet har Sävsjö en svagare nettoskuld-sättning. Genomsnittet i länet uppgick 2005 till –19%. Detta innebar att kommunen fick en 2:a i den finansiella profilen under 2005. Detta var samma som under 2003 och 2004.

Kassalikviditet

Kassalikviditeten är ett mått på kommunens kortsiktiga handlingsberedskap. En oförändrad eller ökande kassalikviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att kommunens totala finansiella handlingsutrymme har stärkts.

År 2003 uppgick Sävsjö kassalikviditet till 56%. År 2004 försvagades den till 52%, för att 2005 förbättras till 53%. Den genomsnittliga kassalikviditeten bland kommunerna i länet låg still på 62% under samtliga granskade år. Detta innebar att likviditeten i Sävsjö utvecklades ungefär som genomsnittet bland kommunerna i länet.

Sävsjö likviditetsnivå innebar att kommunen i den finansiella profilen hamnade på en 3:a under hela perioden.

Skattesats

Sävsjö skattesats uppgick under hela perioden till 21,58 kr. Den var 27 öre högre än genomsnittet bland Jönköpings läns kommuner, vilket uppgick till 21,31 kr (2005). Sävsjö hade under 2005 den näst högsta skatten i länet. Detta innebar att kommunen fick en 2:a i den finansiella profilen, vilket var detsamma som under 2003 och 2004.

Den genomsnittliga skattesatsen i länet förändrades under 2003–2005 från 21,08 till 21,31 kronor på grund av skattehöjningar i sex kommuner. Fem kommuner höjde skatten under 2004, och 2005 höjde Vaggeryd sin med 50 öre. Sedan 2003 är det bara Värnamo som inte har höjt skatten i Jönköpings län.

Budgetföljsamhet

Budgetföljsamheten är ett mått på kommunens finansiella kontroll. Budgetavvikelsen bör ligga så nära noll som möjligt. Den mäts mot resultat 1 eller verksamhetens nettokostnader. Avvikelsen ställs sedan i relation till verksamhetens kostnader för att det skall gå att jämföra kommunerna.

För Sävsjö uppgick detta mått år 2005 till 0,3%, vilket var en förbättring jämfört med 2004, då avvikelsen var -0,4%. Under 2003 redovisades en avvikelse på 0,6%. För länets kommuner i genomsnitt uppgick budgetavvikelsen relaterad till verksamhetens kostnader till -0,4% 2003, 0,2% 2004 samt 0,5% 2005, det vill säga den genomsnittliga budgetföljsamheten i länet har blivit bättre under de senaste åren.

Samma trend gäller även för Sävsjö kommun. Poängen för budgetföljsamhet i profilen låg under 2003 och 2005 på en 4:a. Under 2003 sjönk den till en 3:a.

Borgensåtagande

Sävsjö hade 2005 beviljat lägre borgensåtaganden än genomsnittet bland kommunerna i Jönköpings län. Relateras borgensåtagandena till verksamhetens kostnader, redovisade Sävsjö ett värde på 26%, medan genomsnittet i länet låg på 42%. Under 2003 uppgick detta mått i länet till 40%, vilket innebar att de genomsnittliga beviljade borgensåtagandena i länet ökade något under perioden. Sävsjö uppvisade inte samma trend som länet, där ökade borgensåtagandena i relation till verksamhetens kostnader från 21% till 26%.

De fyra finansiella perspektiven

Sävsjö förbättrade i den finansiella profilen mellan 2003 och 2005 marginellt perspektiven kontroll och långsiktig handlingsberedskap. De två övriga perspektiven, risk och kortsiktig handlingsberedskap, förblev oförändrade.

Kontrollperspektivet förbättrades under perioden från 3,75 till starka 4,0 poäng. Det var endast nyckeltalet skattefinansieringsgrad av investeringar som förändrades 2003 jämfört med 2005. Det gick från en 4:a till en 5:a.

Vad det gäller de övriga nyckeltalen i perspektivet, låg resultat före extraordinära poster och budgetföljsamhet på en 4:or. Poängen för genomsnittligt resultat under de tre senaste åren låg på en 3:a.

Den långsiktiga handlingsberedskapen förbättrades också under perioden. Poängen för den gick från 3,0 till 3,25 poäng. Förklaringen till detta var också att po-

ängen för skattefinansieringsgraden av investeringar gick från en 4:a till en 5:a. De tre övriga nyckeltalen i perspektivet var oförändrade. Soliditet och genomsnittligt resultat under de tre senaste åren låg på 3:or. Poängen skattesats låg på en 2:a under hela perioden.

Poängen för **riskförhållande** uppgick till 2,5 poäng under samtliga granskade år. Samtliga nyckeltal som ingår i perspektivet fick samma poäng. Soliditet och kassalikviditet fick 3:or under hela perioden. Skattesats och finansiella nettotillgångar fick 2:or under hela perioden.

För det avslutande fjärde perspektivet, **kortsiktig handlingsberedskap**, förblev poängen oförändrad om 2003 jämförs med 2005. Den uppgick till 3,25 poäng. Resultat före extraordinära poster och budgetföljsamhet låg på 4:or, kassalikviditet på 3:or och finansiella nettotillgångar på 2:or.

Avslutande kommentar

Sävsjö redovisade mellan 2003 och 2005 ett förbättrat resultat. Kommunens resultat under 2005 är definitivt "god ekonomisk hushållning" ur ett resultatperspektiv.

Kan kommunen fortsätta att bibehålla nuvarande resultatnivå och kombinera den med en normal investeringsvolym, kommer Sävsjös lång- och kortsiktiga finansiella handlingsutrymme att stärkas. Detta är behövligt med tanke på kommunens nuvarande nivåer på skatt, likviditet och soliditet. Detta förutsätter dock en fortsatt god styrning där ekonomin hela tiden ställs mot de ökande verksamhetsbehoven.

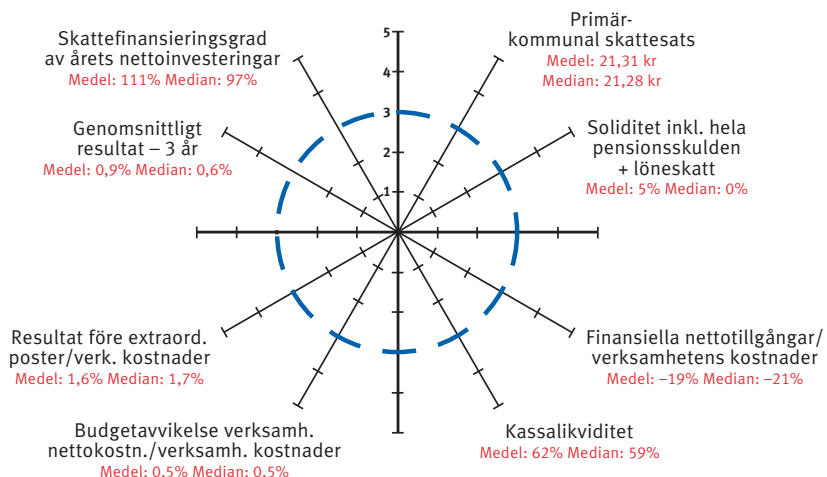
Finansiella nyckeltal

	2003		2004		2005	
	Jönköpings län	Sävsjö kommun	Jönköpings län	Sävsjö kommun	Jönköpings län	Sävsjö kommun
<i>Verksamheten/skatteintäkter + generella statsbidrag, %</i>	94,1	91,4	94,0	94,2	92,9	90,2
<i>Avskrivningar/skatteintäkter + generella statsbidrag, %</i>	5,1	5,6	5,0	5,6	5,1	5,4
<i>Finansnetto/skatteintäkter + generella statsbidrag, %</i>	0,2	1,8	0,2	1,4	0,1	1,2
Nettokostnader/skatteintäkter + generella statsbidrag, %	99,4	98,8	99,2	101,2	98,1	96,8
Skattefinansieringsgrad av nettoinvesteringarna, %	102	113	90	95	111	256
Nettoinvesteringar/verksamhetens nettokostnader, %	7	6	8	5	8	4
Resultat före extraordinära poster/verksamhetens kostnader, %	0,5	0,9	0,6	-0,9	1,6	2,5
Årets resultat/verksamhetens kostnader, %	0,4	0,9	0,3	-0,9	1,6	2,5
Genomsnittligt resultat före extraordinära poster relaterat till verksamhetens kostnader under de tre senaste åren	0,8	0,3	0,7	-0,1	0,9	0,9
Soliditet inkl. hela pensionsskulden och löneskatt, %	5	9	4	8	5	9
Finansiella nettotillgångar/verksamhetens kostnader, %	-22	-38	-22	-36	-19	-32
Kassalikviditet, %	62	56	62	52	62	53
Primärkommunal skattesats, kr	21,08	21,58	21,27	21,58	21,31	21,58
Borgensåtagande/verksamhetens kostnader, %	40	21	41	26	42	26
Budgetavvikelse verksamh:s nettokostn./verksamh:s kostn., %	-0,4	0,6	0,2	-0,4	0,5	0,3

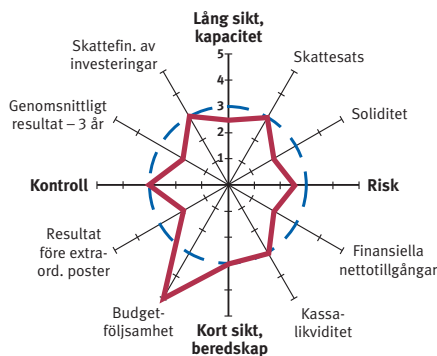
13 finansiella profiler 2005

Kommunerna i Aneby, Eksjö, Gislaved, Gnosjö, Habo, Jönköping, Mullsjö, Nässjö, Sävsjö, Tranås, Vaggeryd, Vetlanda och Värnamo

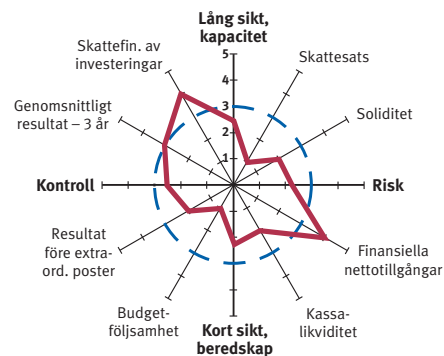
Medel- och medianvärden i profilen 2005

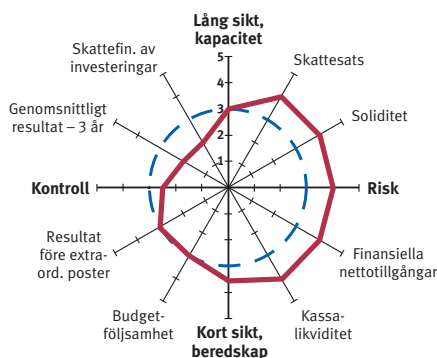
Aneby kommun

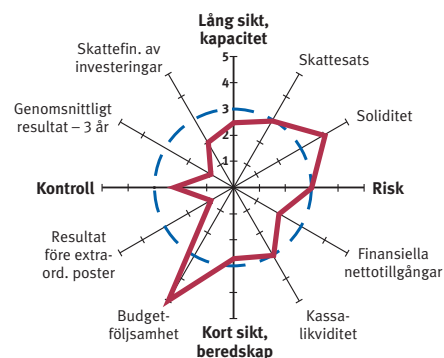
Eksjö kommun

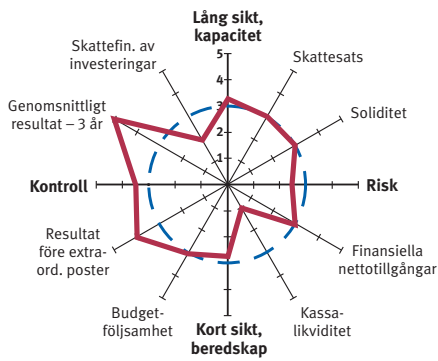
Gislaveds kommun

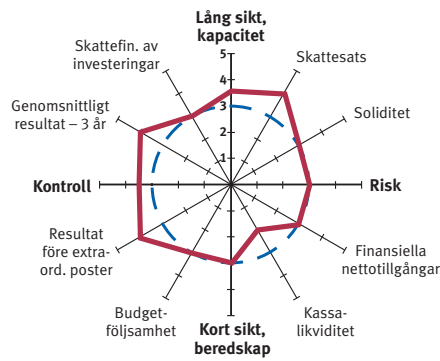
Gnosjö kommun

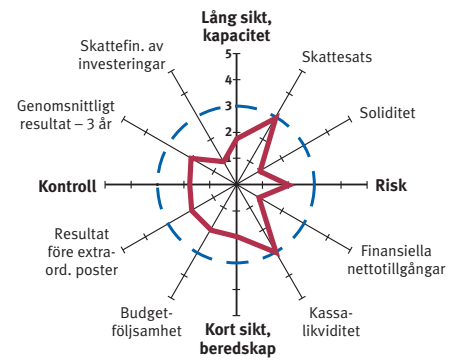
Habo kommun

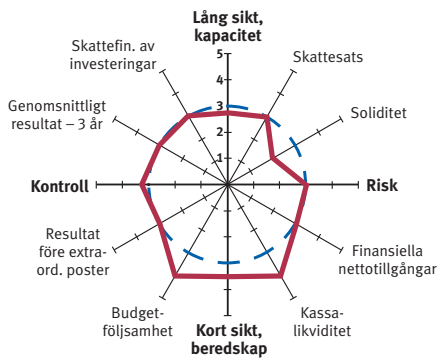
Jönköpings kommun

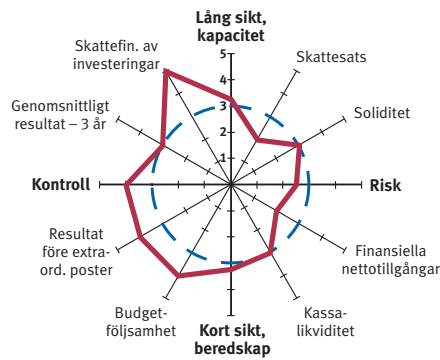
Mullsjö kommun

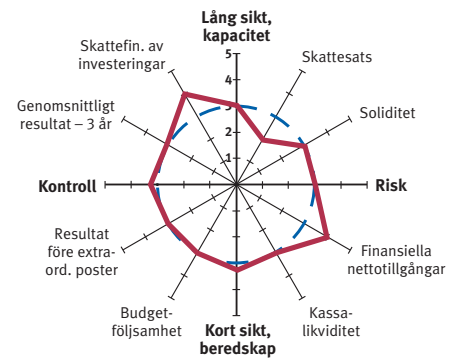
Nässjö kommun

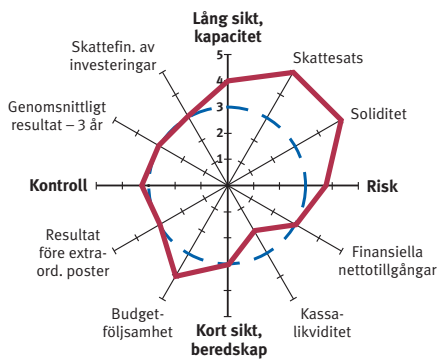
Sävsjö kommun

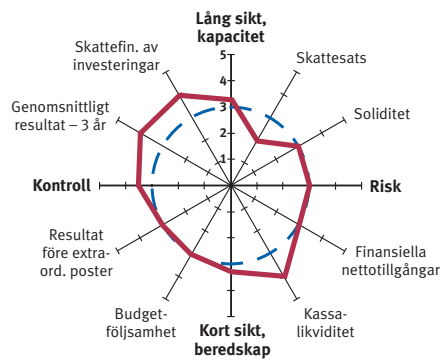
Tranås kommun

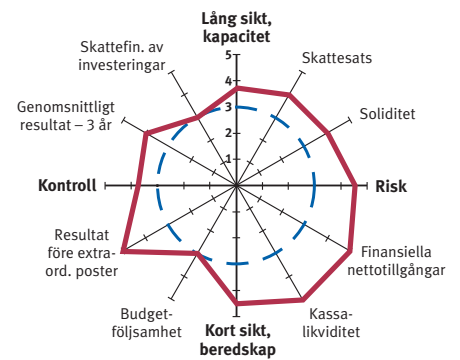
Vaggeryds kommun

Vetlanda kommun

Värnamo kommun

Finansiella nyckeltal år 2005

Nettokostnadsandel, %

Värnamo	95,2
Habo	95,5
Jönköping	96,6
Sävsjö	96,8
Vetlanda	97,3
Vaggeryd	97,7
Tranås	97,8
Gislaved	98,5
Eksjö	98,7
Nässjö	98,8
Aneby	99,8
Mullsjö	100,6
Gnosjö	101,7
Medel	98,1
Median	97,8

Resultat före extraordinära poster/ verksamhetens kostnader, %

Värnamo	4,0
Habo	3,9
Jönköping	2,8
Sävsjö	2,5
Vetlanda	2,2
Vaggeryd	1,8
Tranås	1,7
Gislaved	1,3
Eksjö	1,0
Nässjö	1,0
Aneby	0,2
Mullsjö	-0,5
Gnosjö	-1,5
Medel	1,6
Median	1,7

Skattefinansieringsgrad av investeringarna, %

Sävsjö	256
Eksjö	191
Tranås	151
Vetlanda	142
Aneby	117
Värnamo	105
Vaggeryd	97
Nässjö	86
Jönköping	83
Gislaved	71
Habo	66
Gnosjö	58
Mullsjö	23
Medel	111
Median	97

Skattesats, kr

Vaggeryd	20,83
Gislaved	21,08
Jönköping	21,08
Värnamo	21,08
Habo	21,16
Mullsjö	21,18
Gnosjö	21,28
Aneby	21,33
Nässjö	21,43
Vetlanda	21,50
Tranås	21,55
Sävsjö	21,58
Eksjö	21,90
Medel	21,31
Median	21,28

Budgetföljsamhet

Värnamo	1,8
Habo	1,4
Gislaved	1,1
Jönköping	1,0
Tranås	0,8
Vetlanda	0,8
Sävsjö	0,3
Nässjö	0,2
Vaggeryd	0,1
Aneby	0,0
Gnosjö	0,0
Mullsjö	-0,5
Eksjö	-0,8
Medel	0,5
Median	0,5

Kassalikviditet, %

Värnamo	118
Nässjö	84
Gislaved	81
Vetlanda	68
Gnosjö	66
Mullsjö	65
Tranås	59
Aneby	57
Sävsjö	53
Eksjö	49
Jönköping	41
Vaggeryd	41
Habo	28
Medel	62
Median	59

Soliditet, %

Vaggeryd	39
Gislaved	31
Gnosjö	31
Värnamo	28
Tranås	14
Sävsjö	9
Habo	0
Jönköping	-1
Vetlanda	-1
Nässjö	-2
Eksjö	-13
Aneby	-28
Mullsjö	-36
Medel	5
Median	0

Resultat före extraordinära poster/ verksamhetens kostnader under de tre senaste åren, %

Habo	2,4
Jönköping	1,8
Värnamo	1,6
Vetlanda	1,2
Tranås	1,1
Sävsjö	0,9
Eksjö	0,6
Mullsjö	0,5
Nässjö	0,5
Vaggeryd	0,5
Gislaved	0,4
Aneby	0,3
Gnosjö	-0,1
Medel	0,9
Median	0,6

Finansiella nettotillgångar, %

Värnamo	7
Eksjö	5
Tranås	4
Gislaved	-3
Nässjö	-13
Vaggeryd	-17
Jönköping	-21
Vetlanda	-22
Habo	-29
Gnosjö	-31
Sävsjö	-32
Aneby	-35
Mullsjö	-60
Medel	-19
Median	-21

Jämförelse mellan Jönköping, Västra Götaland och Norrland

Finansiella nyckeltal 2005

	Jönköpings län	Västra-Götalands län	Övre Norrland (totalt) ¹	Riket ²
Nettokostnader /skatteintäkter (inkl. finansnetto och avskrivningar), %	98,1	97,1	98,0	97,7
Skattefinansieringsgrad av nettoinvesteringarna, %	111	132	158	138
Nettoinvesteringar /verksamhetens nettokostnader, %	8	7	6	7
Resultat före extraordinära poster /verksamhetens nettokostnader, %	1,6	2,4	1,7	2,2
Årets resultat / verksamhetens kostnader, %	1,6	2,6	1,3	1,9
Genomsnittligt resultat före extraordinära poster under de tre senaste åren /verksamhetens kostnader, %	0,9	1,3	0,6	1,0
Soliditet inkl. samtl pensionsförpliktelser och löneskatt, %	5	9	4	8
Primärkommunal skattesats, kr	21,31	21,73	22,59	21,84
Kassalikviditet, %	62	64	96	75
Finansiella nettotillgångar /verksamhetens kostnader, %	-19	-13	-13	-12
Budgetavvikelse verks. nettokostnader/verks. kostnader, %	0,5	0,8	-0,1	0,5

1) Medelvärde av de 44 kommunerna i de fyra länen Jämtland, Västernorrland, Västerbotten och Norrbotten.

2) Genomsnittet av 100 granskade kommuner som använder finansiella profiler

Västra Götaland redovisade det starkaste resultatet

Det län som redovisade starkast genomsnittligt resultat före extraordinära poster i förhållande till verksamhetens kostnader under 2005 var Västra Götaland med 2,4%. Länet låg nästan en procentenhet högre än de två andra länen. Av dessa redovisade Övre Norrland ett resultat på 1,7% och Jönköping låg på 1,6%. Totalt redovisade riket ett resultat på ca 2,2%.

Största investeringarna gjordes i Jönköpings län

Det var Jönköpings län som investerade mest under 2005. I snitt investerade kommunerna i länet för 8% sina nettokostnader. Västra Götaland och Övre Norrland låg på 7% respektive 6%. Totalt i riket blev det ett genomsnitt på ca 7%.

Övre Norrland hade den starkaste skattefinansieringsgraden av investeringarna

Övre Norrland hade tack vare ett en lägre investeringsvolym den starkaste skattefinansieringsgraden av investeringarna. Den uppgick till 158%. Svagast skattefinansieringsgrad med 111% hade Jönköpings län, vilket förklarades av främst en högre investeringsvolym än genomsnittet. Totalt i riket hamnade kommunerna på 138% i genomsnitt.

Högst soliditet i Västra Götalands län

Västra Götalands län (9%) låg i topp när det gällde soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt. I Jönköping låg den på 5% och i Övre Norrland på 4%. Totalt i riket uppgick soliditeten till nästan 8%.

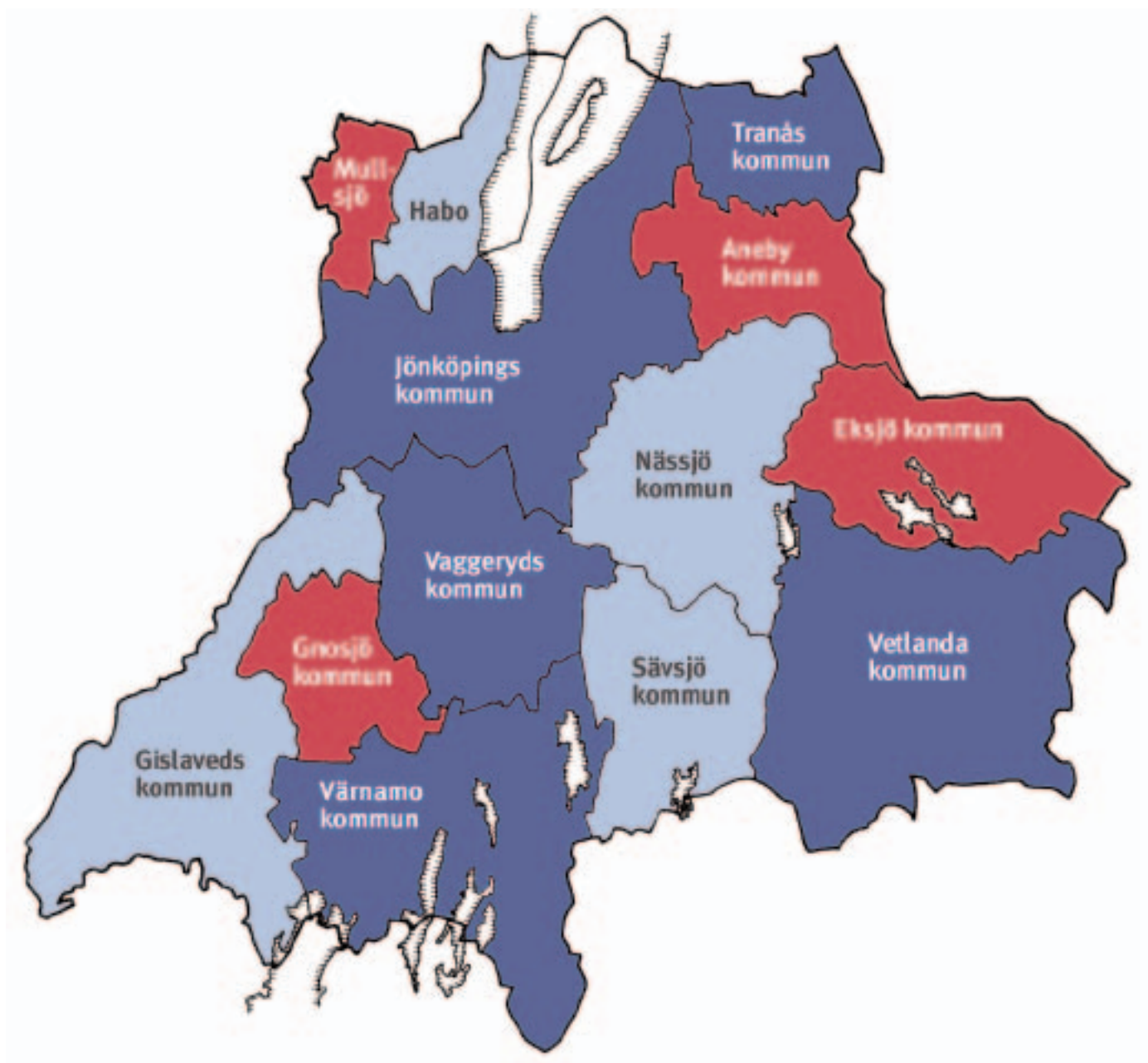
Likviditeten varierar mellan länen

Kassalikviditeten varierade mellan länen. Starkast likviditet hade Övre Norrland med ett genomsnitt på 96%. Därefter följde Västra Götaland med 64% och Jönköping med 64%. Totalt gör det 75% i riket.

Sammanfattningsvis

En översiktlig analys av de tre jämförda länen visar att kommunerna i Västra Götaland i genomsnitt förefaller ha en något starkare resultatnivå och lite starkare finansiellt handlingsutrymme än kommunerna i Jönköping och Övre Norrland. Dessa två län förefaller dock vara jämbördiga finansiellt, förutom att den kortsiktiga betalningsberedskapen är något starkare i Övre Norrland.

Kommunerna i Jönköpings län 2005

Förklaring, kartan

Kartan på denna sida bygger på att kommunerna i Jönköpings län graderas efter hur finansiellt stark den enskilda kommunen var under 2005 när det gällde de fyra perspektiv som finns i den finansiella profilen. Kommunerna har delats in i följande grupper:

- = Tre perspektiv som är starkare än 3 poäng (Över genomsnitt)
- = Kommunen uppvisar en finansiell profil som befinner sig mitt emellan röd och blå (Genomsnitt)
- = Tre perspektiv som är svagare än 3 poäng (Under genomsnitt)

Kommunforskning i Västsverige är en organisation som bedriver forskning inom området ekonomi och organisation i kommuner och landsting.

Verksamheten utgår ifrån ett samarbetsavtal mellan kommuner och landsting i Västsverige och Göteborgs universitet. Syftet med samarbetsavtalet är att initiera forskning inom det nämnda området och därigenom bidra till att skapa en stark forskningsmiljö.

KFi:s verksamhet idag kan delas in i områdena ekonomisk bedömning, redovisning, organisering och styrning.

**KommunForskning
i Västsverige**

Pilgatan 19A • 411 22 Göteborg
Telefon 031-773 59 00 • Fax 031-773 59 09
E-post kfi@kfi.se • www.kfi.se